

***Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu
zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych,
morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej
w skali 1: 200 000, v.3***

Spotkanie końcowe

Monika Michałek, Lidia Kruk-Dowgiałło (IM w Gdańsku)

Warszawa, czerwiec 2019

**Projekt planu
zagospodarowania przestrzennego
Polskich Obszarów Morskich
w skali 1:200 000**

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wprowadzenie

Zespół autorski

1. Lidia Kruk-Dowgiałło (Kierownik zespołu)

2	Monika Michałek	12	Andrzej Kośmicki
3	Helena Boniecka	13	Agnieszka Gajda
4	Marlena Typiak	14	Alicja Kaźmierczak
5	Marlena Mioskowska	15	Klaudyna Świstun
6	Magdalena Błęńska	16	Włodzimierz Meissner
7	Tomasz Kuczyński	17	Anna Tarała
8	Anna Lemieszek	18	Bartosz Pępek
9	Piotr Rutkowski	19	Mateusz Gorczyca
10	Piotr Pieckiel	20	Piotr Rydzkowski
11	Paulina Brzeska-Roszczyk		

Opracowanie kartograficzne: **Bartosz Pępek, Agnieszka Gajda, Anna Tarała**

Harmonogram prac

Zadanie 1

- Pozyskanie danych do Prognozy

Zadanie 2

- Opracowanie wstępnej wersji Prognozy (v.0)

Zadanie 3

- Opracowanie projektu Prognozy (v.1)

Zadanie 4

- Opracowanie Prognozy uwzględniającej opinie, uzgodnienia oraz wnioski z dyskusji publicznej (v.2)

Harmonogram prac

Zadanie 5

- Opracowanie Prognozy po powtórnych uzgodnieniach (v.3)

Podstawa prawna

- Art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).
- Zakres i stopień szczegółowości Prognozy wynika z zapisów art. 51 ustawy ooś, wymagań szczegółowych zamieszczonych w OPZ, uzgodnień z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku i Szczecinie oraz Zachodniopomorskim i Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym jak również z kompletności materiałów wchodzących w skład projektu planu.

Cel Prognozy

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko jest postępowaniem przeprowadzanym w celu oceny skutków środowiskowych rozmaitych polityk, planów lub programów (np. studiów uwarunkowań, polityk i strategii w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu czy planów zagospodarowania przestrzennego). Istotnymi elementami procedury są: opracowanie pisemnego sprawozdania z ustaleń tej oceny, tj. prognozy ooś oraz konsultacje społeczne.

Zakres ocenianej dokumentacji

- Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju w sprawie przyjęcia Projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000;
- Załącznik 1 do ww. rozporządzenia tj. Część tekstowa planu - Ustalenia ogólne planu;
- Załącznik 2 do ww. rozporządzenia tj. Karty akwenów;
- Załącznik 3 do ww. rozporządzenia tj. Uzasadnienie do szczegółowych; rozstrzygnięć dotyczących poszczególnych akwenów;
- Załącznik 4 do ww. rozporządzenia tj. Rysunek planu.

Zawartość Prognozy

Prognoza składa się z:

- części tekstowej liczącej 603 stron, zawierającej informacje określone w art. 51 ust. 2 ustawy ooś oraz wynikające z uzgodnień z RDOŚ i PWIS
- części graficznej - 9 map tj.:
 - Mapa 1. Obszar morski oddziaływania projektu planu Projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Polskich Obszarów Morskich w skali 1:200000 (objęty zapisami planu)
 - Mapa 2. Obszar lądowy oddziaływania projektu planu
 - Mapa 3. Korytarze ekologiczne łączące Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce
 - Mapa 4. Obszary cenne przyrodniczo w Polskich Obszarach Morskich
 - Mapa 5. Obszary objęte ochroną prawną analizowane w Prognozie – obszary specjalnej ochrony ptaków
 - Mapa 6. Obszary objęte ochroną prawną analizowane w Prognozie – specjalne obszary ochrony siedlisk
 - Mapa 7. Obszary objęte ochroną prawną analizowane w Prognozie – parki narodowe, rezerваты przyrody
 - Mapa 8. Źródła presji na obszary cenne przyrodniczo w Polskich Obszarach Morskich
 - Mapa 9. Liczebność funkcji dopuszczonych w poszczególnych akwenach

Założenia metodyczne

- Analizy zawarte w Prognozie przeprowadzono stosownie do zawartości i stopnia szczegółowości materiałów wchodzących w skład dokumentu projektu planu;
- Informacje zawarte w Prognozie są stosowne do stanu współczesnej wiedzy o POM;
- Nie prowadzono badań środowiskowych;
- Uwzględniono dostępną literaturę, obowiązujące przepisy prawa krajowego oraz zapisy obowiązujących planów ochrony, oraz planów zadań ochronnych;
- Uwzględniono obszary, gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska podlegające ochronie prawnej w oparciu o przepisy krajowe i międzynarodowe;
- Oceny wykonano z uwzględnieniem następujących elementów:
różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze i klimat akustyczny, powierzchnia ziemi (dno morskie), krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, w tym podwodne dziedzictwo kulturowe, dobra materialne oraz obszarów Natura 2000.

Stan środowiska

**Istniejące
problemy
ochrony
środowiska
istotne z punktu
widzenia
realizacji projektu
planu**

**W Prognozie
określono,
przeanalizowano i
oceniono**

**Cele ochrony
środowiska, oraz
sposoby ich
uwzględnienia w
projekcie planu**

**Zgodność projektu
planu z dokumentami
planistycznymi i innymi
dokumentami istotnymi
z punktu widzenia
ochrony środowiska**

**Przewidywane
znaczące
oddziaływania
ustaleń projektu
planu na
środowisko i
obszary Natura
2000**

Założenia metodyczne w zakresie ooś

Zgodnie z ustawą o oś przyjęto następującą procedurę postępowania w ocenie oddziaływania na środowisko zapisów projektu planu:

- Etap 1 – określenie przewidywanych znaczących oddziaływań (rozdział 8.1)
- Etap 2 – analiza przewidywanych znaczących oddziaływań (rozdział 8.2)
- Etap 3 – ocena przewidywanych znaczących oddziaływań (rozdział 8.3)

Etap 1

Punktem wyjścia do prac nad oceną oddziaływania było określenie przewidywanych znaczących oddziaływań, jakie mogą wynikać z realizacji zapisów projektu planu dotyczących tzw. funkcji akwenów. W projekcie planu wydzielono **18 funkcji**, z czego **12 to funkcje podstawowe**, a **6 to funkcje dopuszczalne**.

Za projektem planu przyjęto, że realizacja danej funkcji będzie wiązała się z określoną działalnością człowieka, a z kolei ta działalność będzie potencjalnie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska i obszary Natura 2000.

Etap 2

Dokonano analizy zapisów w **95 kartach akwenów** pod kątem ich potencjalnego wpływu na poszczególne komponenty środowiska.

Etap 3

Ocenę przeprowadzono z uwzględnieniem: relacji pomiędzy funkcją i podlegającym oddziaływaniu elementem środowiska; czasu oddziaływania, kierunku wpływu.

Trudności wynikały z:

- równoległego (w czasie) przygotowania Prognozy i projektu planu zagospodarowania, który podlega ciągłym znaczącym modyfikacjom,
- interpretowania nowego instrumentu zarządzania jakim jest projekt planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód,
- konieczności wypracowania metody oceny dla tak specyficznego oraz rozległego przestrzennie obszaru, jakim są POM,
- braku dostatecznego stopnia rozpoznania rozmieszczenia w POM gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych, występowania ptaków i ssaków morskich, czy też tarlisk,
- konieczności sporządzania Prognozy na poziomie strategicznym przy jednoczesnym uwzględnieniu szczegółowych zapisów dotyczących aż 94 kart akwenów.
- braku zatwierdzonych przez Ministra Środowiska Planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na morzu i lądzie.

Wyniki prac nad Prognozą

Określenie znaczących oddziaływań

Wprowadzanie do krajobrazu nadwodnego oraz podwodnego sztucznych elementów

Zrzut nieoczyszczonych wód z jednostek przyplływających z innych obszarów morskich zawierających gatunki obce

Hałas generowany podczas ruchu jednostek pływających, robót budowlanych i związane z nim płoszenie zwierząt

Oddziaływania negatywne

Naruszenie powierzchni dna i związane z tym zaburzenia struktury osadów oraz redystrybucja zanieczyszczeń i substancji biogenicznych z osadów do toni wodnej

Ruch jednostek pływających i związane z tym zanieczyszczenia wody i atmosfery

Określenie znaczących oddziaływań

Wprowadzanie do środowiska sztucznych elementów mogących tworzyć „efekt bariery” oraz powodować wyparcie ptaków z ich siedlisk i ich zwiększoną śmiertelność w wyniku kolizji

Naruszenie naturalnych siedlisk i tworzenie nowych poprzez trwałe elementy konstrukcyjne zanurzone w wodzie; efekt „sztucznej rafy”

Naruszenie naturalnych siedlisk plaży oraz wydmy i szuwarów podczas budowy i demontażu infrastruktury technicznej a także w wyniku wzmożonej aktywności turystycznej i rekreacyjnej

Oddziaływania negatywne

Wydobywanie zasobów naturalnych

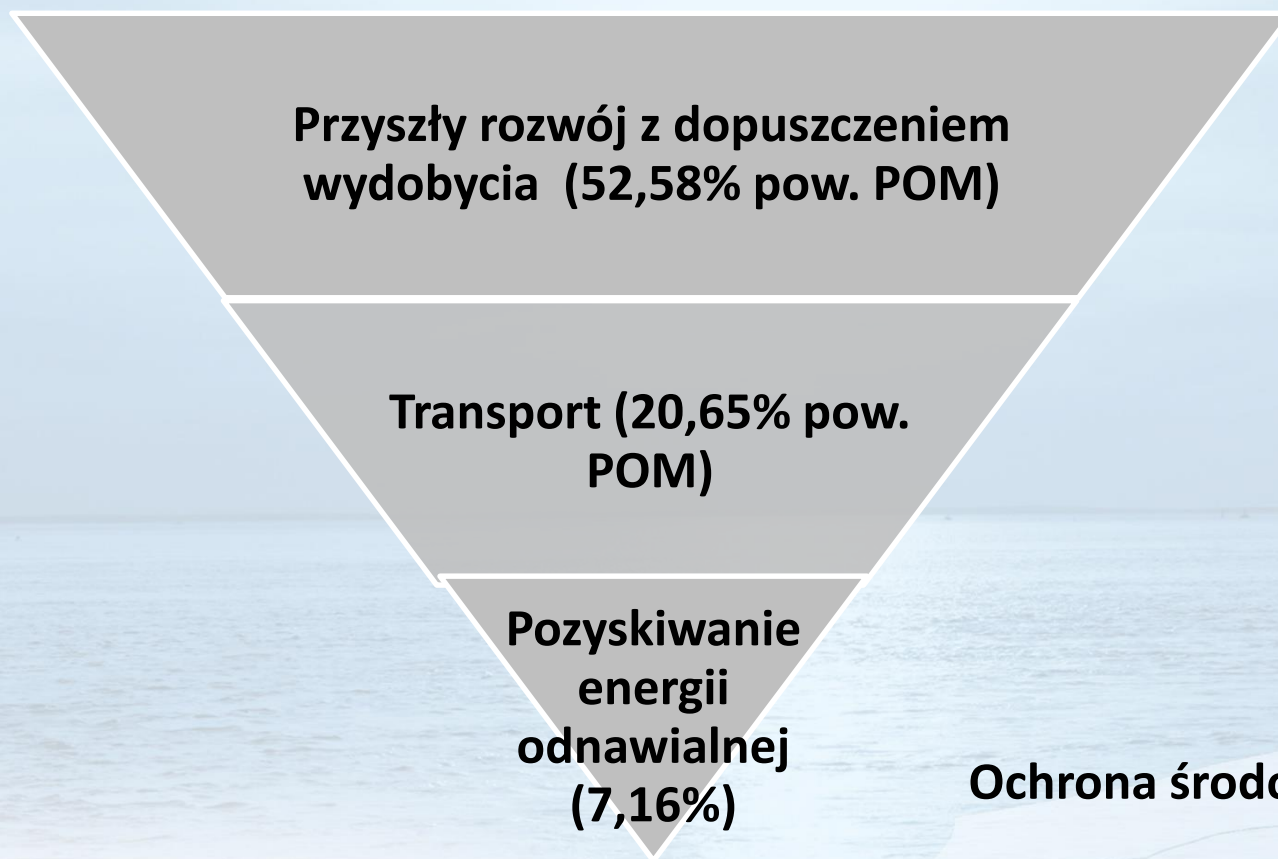
Eksploatacja zasobów ryb

Naruszenie dna morskiego narzędziami połowowymi

Określenie znaczących oddziaływań

Analiza znaczących oddziaływań

Ochrona środowiska – 3,50%

Podsumowanie oceny

Największą skalą oddziaływania charakteryzują się działania związane:

- z fizycznym naruszeniem i zniszczeniem siedlisk (**budowa infrastruktury technicznej**, w tym do pozyskiwania i gromadzenia energii odnawialnej, czy **eksploatacja złóż**).
- jako zagrożenie należy wskazać ponadto **turystykę** przyczyniającą się przede wszystkim do płoszenia zwierząt, wydeptywania siedlisk, **transport** powodujący zanieczyszczenie wód i pośrednio wpływający na stan siedlisk.
- Każdy z obszarów Natura 2000 będzie wymagał indywidualnej analizy ze względu na jego specyfikę przyrodniczą i geograficzną w ramach szczegółowych raportów ooś dla realizowanych przedsięwzięć.

Potencjalne oddziaływania transgraniczne

Zgodnie z definicją zawartą w Konwencji ESPOO oddziaływanie transgraniczne oznacza jakiekolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony.

Wnioskowanie o możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych zostało przeprowadzone w oparciu o rozdział: określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących ustaleń planu na środowisko oraz o dostępne raporty i prognozy oś dotyczące projektów realizowanych na obszarze objętym planem.

Potencjalne oddziaływania transgraniczne

- W projekcie planu zagospodarowania zostało wydzielonych **7 akwenów** o funkcji podstawowej (K). Dodatkowo **poszukiwanie, rozpoznawanie złóż kopalin oraz wydobywanie kopalin ze złóż** zostało dopuszczone w innych akwenach, z ograniczeniami opisanymi w kartach akwenów.
- Akwen 61K, zlokalizowany jest w rejonie ławicy Środkowej (po stronie szwedzkiej w pobliżu położony jest obszar Natura 2000 SE0330308) i znajduje się on w granicach obszaru górniczego Południowa ławica Środkowa – Bałtyk Środkowy dla złoża kruszyw naturalnych nr 1658. Funkcjonują tam zasady użytkowania ustalone w koncesji nr 3/2016, decyzji środowiskowej i Planie Ruchu Zakładu Górniczego.
- Działania związane z realizacją tej funkcji nie powinny powodować wystąpienia oddziaływań o charakterze transgranicznym, przy zastosowaniu ograniczeń co do rejonów i metod stosowanych prac, zapisanych w Planie. Jednak należy się liczyć z możliwością wystąpienia sytuacji awaryjnych czy katastrof, których skutki (w przypadku wydobywania węglowodorów) mogą mieć zasięg ponadlokalny i wykraczać poza granicę POM.

Potencjalne oddziaływania transgraniczne

- Funkcja **rezerwa dla przyszłego rozwoju (P)** została wskazana jako podstawowa w **6 akwenach w POM**. Wyznaczenie tych akwenów ma na celu zachowanie przestrzeni morskiej w takim stanie by w przyszłości można było w tej przestrzeni przyjąć każdą z możliwych funkcji podstawowych, celem realizacji interesów i potrzeb przyszłych pokoleń. W związku z tym, iż nie jest znany kierunek zagospodarowania tych akwenów, na tym etapie oceny nie można jednoznacznie stwierdzić oddziaływań o charakterze transgranicznym.
- **Rezerwa dla przyszłego rozwoju z dopuszczeniem wydobycia (Pw)** została wskazana jako podstawowa w **18 akwenach**. W związku z tym, iż w ramach tej funkcji przewiduje się możliwość rezerwacji obszarów pod każdą możliwą funkcję podstawową, na obecnym etapie nie można przesądzić, czy wystąpią w tych obszarach oddziaływania o charakterze transgranicznym.

Potencjalne oddziaływania transgraniczne

- W projekcie planu wyznaczono **7 akwenów** przeznaczonych na pozyskiwanie **energii odnawialnej**, z czego dwa z nich sąsiadują ze Szwecją. Zgodnie z definicją funkcji, w akwenach tych dopuszczono pozyskiwanie energii z wiatru.
- Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych w przypadku pojedynczej MFW, ale należy liczyć się ze zwiększeniem prawdopodobieństwa takich oddziaływań w przypadku lokalizowania kolejnych MFW sąsiadujących ze sobą i tworzących rozległą barierę.
- Pozostawienie pomiędzy obszarami farm, korytarzy o szerokości co najmniej 4 km wolnych od zabudowy elektrowniami wiatrowymi spowoduje zminimalizowanie ewentualnego negatywnego oddziaływania.

Rekomendacje

Praca nad Prognozą w okresie od listopada 2016 r. do maja 2019 r. była procesem wieloetapowym, związanym ściśle z przebiegiem prac planistycznych.

Konieczność równoległego w czasie przygotowania Prognozy i projektu planu zagospodarowania, pozwalała na bieżące dyskutowanie i uwzględnianie w projekcie planu rozwiązań prośrodowiskowych proponowanych przez zespół Prognozy.

- Wprowadzono ograniczenia prac i działań zakłócających dobrostan ptaków w okresie zimowania i migracji, w akwenach o szczególnym dla nich znaczeniu.
- Wprowadzono ograniczenia prac i działań zakłócających lęg ptaków w akwenach o szczególnym znaczeniu dla lęgów.
- W podakwenach wykorzystywanych przez organizmy dwuśrodowiskowe wprowadzono ograniczenia prac i działań zaburzających drożność przepływu.
- Dopuszczono jedynie działania ochrony brzegu przewidziane w Programie ochrony brzegów morskich.
- Wyznaczono podakweny o szczególnym znaczeniu dla dobrostanu ichtiofauny (obszary przyujściowe rzek) i wprowadzono w nich ograniczenia prac i działań zagrażających funkcji korytarza migracyjnego ryb.
- Wprowadzono zapis dot. usytuowania poszczególnych turbin elektrowni wiatrowych, które musi uwzględniać korytarze przelotu dla ptaków migrujących o szerokości minimum 4 km (2 km licząc od skrajnej siłowni), których dokładny przebieg i rozmiar ustalony zostanie w ramach oceny ooś poszczególnych przedsięwzięć.

Dziękuję za uwagę

